

Program krúžku

Besedy u cimbalu v sále Klubu Vojenskej akadémie na Šumavskej ulici:

17. 4. 2002	Beseda u cimbalu - Slet čarodějnic
15. 5. 2002	Beseda u cimbalu s predstavením oblasti Uherskobrodská a Luhačovického Zálesí. Jako host vystoupí soubor Rozmarýn z Újezdce u Luhačovic
19. 6. 2002	Beseda u cimbalu

Jubilanti

21.2.1922	Jaromír Nečas	80 let
25.2.1952	Mgr. Josef Pavlík	50 let
21.3.1927	Ing. Antonín Bartošík	75 let
2.4.1932	Anna Formánková	70 let
11.5.1942	Marie Dvořáková	60 let
9.5.1922	Jaroslav Ondra	80 let

Všem jubilantům přeje hodně zdraví do dalších let a těšíme se na společná setkání při vínečku a písničkách na akcích Slováckého krúžku.

Poděkování dárcům a zadavatelům reklamy

Na konci loňského roku nám zprostředkoval Jiří Macháček zadání reklamy pro firmu STAPPA mix, spol. s r.o.

I v tomto roce jsme s díky přijímali finanční příspěvky v rámci podpůrného členství od našich členů - manželů Macháčkových, manželů Martinkových, Evy Podbrdské a PhDr. Václava Štěpánka.

V neposlední řadě za peněžní dary srdečně děkujeme Dušanu Holému, Marii Bulíčkové, Ing. Zdeňku Smělíkovi, Zdeňku Šebestovi a Stanislavu Žmolovi z Vídně.

Stálým sponzorem je Ing. Zdeněk Kopřiva, který udržuje a financuje propagační a informační stránky Krúžku na internetu.

Všem dárcům upřímně děkujeme.

Vzpomínka na vánoce

Vánoční fotografií se ještě vracíme k vystoupení, které proběhlo 9. 12. 2001 v chrámu sv. Janů u Minoritů. Jednalo se o komponovaný pořad na způsob živých jesliček jehož se zúčastnily všechny složky Slováckého krúžku včetně Slováčku. Jako host vystoupil Dušan Holý. Myslím, že pro nás všechny, kteří jsme účinkovali, to byl opravdu sváteční zážitek a hodně nás překvapilo velké množství diváků, kteří představení navštívili a zcela tak zaplnili kostel. -ŠZU-

Zpráva starosty Slováckého krúžku v Brně o stavu krúžku v roce 2001

Vážení krúžkaři,

při hodnocení naší roční činnosti jsme se v minulých letech striktně přidržovali stanov a dívali se na to, jak je naplňujeme. Zjišťovali jsme, že se nám leccos podařilo, zejména v té činnosti, která by měla být našemu krúžku nejvlastnější, a totiž v činnosti spolkové. Výrazně jsme posílili naše členstvo, takže v současné době máme 151 platících členů. Někomu by se to mohlo zdát možná málo, ale

ne všichni, kdo se pokládají za členy krúžku, také platí příspěvky, navíc mnozí krúžkaři se vrátili do svých rodišť, ale nadále se za členy krúžku považují, takže naše krúžková kartotéka v současnosti čítá téměř tisíc jmen. Kromě toho také má krúžek 12 čestných členů - pro pořádek si je dovolím vyjmenovat, protože mnozí z Vás je jistě ani neznají - jsou to Antonín Bartošik, Jan Beránek, Ladislav Bulíček, Marie Bulíčková, Zdeněk Fajbus, Hilda Hejná, Yvona Janošíková, Zdenka Jelínková, Oldřich Krejčí, Jan Miroslav Krist, Jaroslav Nečas a Rostislav Viktorin.

Každoročním vrcholem krúžkařské činnosti je bezesporu ples Slováckého krúžku. Ten loňský, v pořadí již 51., se konal v sobotu 3. února tradičně v Kongresovém centru na brněnském Výstavišti. Možná nebyl tak hojně navštíven, jako jubilejní 50., přesto jsme z něj však škodní nevyšli, naopak. A navíc se domnívám, že po stránce přespolečných hostů byl více než bohatý. Předtančení obstaralo tentokrát Folklorní studio z Buchlovic s hudeckou muzikou Burčáků, k tanci hrála naše cimbálka a dechová hudba Boršičanka. Bezesporu ozdobou plesu byla skupina z Kobylí, která předvedla při svém sólu i něco ze svého umění. Její návštěva byla výsledkem předloňského zájezdu Slováckého krúžku na Hanácké Slovácko, kde krúžek zřejmě udělal v kobylyském muzeu "velký dojem". Nechyběli tentokrát ani krúžkaři z Bratislavy a krojovani z Dolního Němčí, Uherského Brodu, Luhačovského Zálesí a chasa z Hustopeč, z blízkého okolí tu byli již tradičně Lišňáci, Jundrováci (arcit' že v kyjovských krojích), Májek, Lučina a chasa z Lískovce.

Tím, co dělá krúžek krúžkem, jsou bezesporu besedy u cimbálu. V loňském roce jsme jich zorganizovali 11, navíc téměř všechny s nějakým programem. V lednu to byl již tradiční oharkový šmak, v únoru se na besedě u cimbálu představily jednotlivé složky krúžkového souboru s novými programovými čísly, v březnu pak byl velice vydařený fašaneček, jehož ohlasy daleko překročily úzký krúžkový rámec, v dubnu v rámci besedy u cimbálu uspořádal mužský sbor košť vína, v květnu pokračovala naše snaha o naplnění osvětového poslání krúžku přiblížením kopaničářského regionu, jehož zvyky a tance nám předvedl soubor Kopaničář

: Starého Hrozenkova, v říjnu se více než vyvedly krúžkové Havelské hody se zcela novým hodovým pásmem ze Svatobořic, tradiční mikulášská beseda byla tentokrát zastíněna novým pořadem na besedě vánoční. Suma sumárum, s besedami a jejich náplní můžeme být více než spokojeni.

To ovšem není vše. Naši souvztažnost s bratrskými krúžky z Bratislavy a Prahy jsme posílili návštěvou jejich plesů - náš podíl na tom v Záhorské Bystrici sice byl víceméně pouze symbolický - plesu se zúčastnilo pět našich členů, zato celý autobus jsme tentokrát vypravili do Prahy. Naši návštěvu nám hojně oplátili členové bratislavského krúžku, Pražáci již tradičně na našem plese chyběli, ostatně nepamatují si, kdy tu někdo z nich byl. Vydařené bylo také setkání krúžků ve Vlčnově, jenž tentokrát pořádali Bratislaváci. Vzhledem k blízkosti obcí, z níž pochází mnozí z naší chasy, tentokrát na setkání přišlo i hodně

omladiny, a to je dobré a chvályhodné. Naopak se však naše chasa téměř neúčastní poznávacích zájezdů, které již druhý rok pečlivě připravuje Zdena Kristová. Loni jsme byli na Luhačovickém Zálesí a na Kopanicích, a účast chasy, pro niž se zejména tyto zájezdy pořádají, byla mizivá, přičemž se ovšem vůbec nedá říci, že by všichni (a to se netýká jenom chasy) v našem krúžku měli národopis a historii Slovácka v malíčku. Je to možná pro chasu i stárky trochu důvod k zamyšlení. V této souvislosti se mi také zdá, že si ne všichni, a to nejen z chasy, uvědomují, že Slovácký krúžek není pouze soubor a zahraniční zájezdy, ale především spolek, jehož účelem je, cituji podle stanov, pěstovati přátelství česko-slovenské, činně se účastniti při projevech slovácké lidové kultury, pěstovati, udržovati a prohlubovati osobitost slováckého lidu a pěstovati společenské a vzdělávací styky mezi členy, a že tento účel se mimo jiné dosahuje seznamováním se se slováckým národopisem a lidovou kulturou...

V loňském roce se nám také po dlouhé době podařilo naplnit paragraf třetí, bod d) našich stanov, neboť se Slováckému krúžku podařilo vydat, respektive spoluvydat, knížku Dušana Holého o malíři a etnografovi Antoši Frolkovi, nazvanou Mezi paletou a písní. Díky za to, že má krúžek z této vydavatelské činnosti i poměrně slušný zisk, jak uslyšíme v pokladní zprávě, patří především Mirkovi Hebronovi. Rozrůstá se utěšeně také naše krúžková knihovna, k definitivní podobě se blíží i krúžkový archiv. To vše zásluhou knihovníka a archiváře J. M. Krista. Poněkud ve stínu této aktivity stojí Krúžkozor, jehož jsme loni vydali tři čísla — 54. v lednu, 55. v dubnu a 56. v listopadu, přičemž pauza mezi dubnovým a listopadovým číslem byla příliš velká na to, aby mohl být Krúžkozor aktuálním zpravodajem. Proto se v něm také neobjevila celá řada zpráv, kterou by měl obsahovat, především o setkání krúžků, besedě u cimbálu s Kopaničářem, zájezdech na Luhačovické Zálesí a na Kopanice a mnoho dalších. Nedaří se nám také dát Krúžkozoru původně zamýšlený osvětový charakter, chybí v něm, alespoň podle mého, více recenzí na novou regionální literaturu, i článků, přibližujících zajímavé jevy slováckého národopisu. Přitom odborníků etnografů, historiků, archeologů a jiných máme ve svých řadách více než dost, a to jak studentů, tak úctyhodných mužů a žen ověncených řadou titulů.

Zásluhou Zdeňka Kopřivy je krúžek také zapojen do moderního způsobu komunikace a propagace, neboť má svoji internetovou stránku, o niž se Zdeněk Kopřiva pečlivě stará, podle možností ji aktualizuje a především doposud nesl sám náklady na její provoz. Adresa stránky zní: www.kruzek.cz

Přes některé výhrady, které jsem uvedl a na nichž samozřejmě mám i já svůj podíl, se ovšem domnívám, že jako spolek Slovácký krúžek více než obstál. Tak bohatou činnost by nám mohla závidět i mnohem větší a bohatší sdružení, možná i některé profesionální instituce.

K činnosti Slováckého krúžku také neodmyslitelně patří krúžkařský soubor. Skládá se ze tří složek - taneční, mužského a ženského sboru a samozřejmě z muziky. Přitom v taneční složce je v současnosti aktivních 35 tanečníků a

tanečnic, v mužském sboru 19 zpěváků, v ženském 16 zpěvaček, v muzice pak působí osm kmenových muzikantů, dále tři mladí nadějní hráči a několik nepravidelně docházejících hudebníků, hrajících zejména a v podstatě výhradně na besedách u cimbálu, popř. na některých výjezdech. K významné změně došlo zejména v taneční složce, kde se po dlouhých dvanácti letech vzdala vedení tanečniců Hana Macháčková a na její místo nastoupil Jiří Raštica. Kromě toho má také krúžek svůj Slováček, jež vede Pavla D'Ambrosová, který má v současnosti 45 členů a Mladou muziku, již si vzal na starost Jan Beránek, čítající 5 muzikantů. Zdálo by se, že to je množství, které by nám mnohé jiné renomované soubory mohly závidět, nicméně stává se příliš často, že na důležitou akci, na níž je třeba se prezentovat v plné sestavě a síle, přijde sotva třetina celkového počtu, mnozí se pak na vystoupeních neobjeví jak je rok dlouhý. Pravda, jsme dobrovolné občanské sdružení, nikoho nelze do ničeho nutit, ale máme-li již společný zájem i společný cíl, je pro něj třeba i něco obětovat.

Pokud jde o vystoupení, je třeba zvláště vyzdvihnout zcela nový pořad, sestavený Z. Fajbusem, s nímž se krúžkový soubor představil v HaDivadle 2. května. Je jen škoda, že špatná propagace pořadu, a to především ze strany divadla, zapříčinila, že sál divadla zel téměř prázdnotou. Mužský sbor již tradičně reprezentoval na koseckém festivalu v Buchlovicích, kam byl také vypraven zájezd krúžku. S úspěchem, myslím, dopadlo vystoupení ve Vlčnově v rámci vlčnovské jízdy králů, kde měl krúžek možnost prezentovat se v samostatném hodinovém programu dopoledne a odpoledne pak v hlavním programu slavností nazvaném Setkání krúžků. Komerčního rázu pak bylo vystoupení pro světové fórum kardiologů v Kongresovém centru. Jako úspěch si, myslím, lze označit i tři vystoupení v rámci XII. folklórního festivalu Brno 2001, kde měl krúžek téměř hlavní roli. V hudebním pořadu se zaskvěla muzika s mužským sborem (i když pro účast zpěváků platí výtky před chvílí přičiněná), ve dvou vystoupeních se celkem zdařile prezentovala taneční složka. O tom, že ani zde nebyla divácká účast taková, jakou by si jistě organizátoři představovali, jsem se již zmínil v Krúžkozoru, souvisí to zejména s koncepcí festivalu, již si budou muset jeho organizátoři dobře ujasnit. V podstatě na vystoupení nepříliš náročný byl zahraniční zájezd krúžku do italského Arezza a okolí. Velice vydařená a úspěšná bylo vystoupení krúžku v režii J. Raštica v kostele sv. Janů na Minoritské ulici v Brně s programem Den přeslavný jest k nám přišel, který měl svoji reprízu na vánoční besedě.

Pokud jde o vystoupení, je Slováček rozhodně čilejší než dospělý soubor. To ovšem je dáno charakterem jeho činnosti. Jen ve zkratce zde uvedu některé z významnějších akcí Slováčku, jejichž celkový přehled za rok 2001 bude uveřejněn v příštím čísle Krúžkozoru: Slováček se zúčastnil soutěže dětských souborů v březnu v Brně, v červnu navštívil mezinárodní folklórní festival v Plzni, v srpnu měl Slováček již pátý letní tábor na Lučině u Tvarožné Lhoty, kde se mohly děti

seznámit s jedním ze slováckých regionů a zároveň se také v autochtonním prostředí naučit něco z danaje, účinkoval na Znojenském vinobraní a na přehlídce Jundrovské jablíčko, stejně jako na MFF v Brně... Slováček tak skutečně připravuje kvalitní dorost Slováckému krúžku a vychovává aktivní milovníky slováckého folklóru.

Nelze ovšem zapomenout také na to, že krúžek má poměně velký movitý majetek, který spočívá zejména v nástrojích - dvou cimbálech, dvou basách a ve velkém množství krojů a krojových součástí, často velice starých a etnograficky cenných, o něž pečuje krojová hospodářka Jiřina Kopřivová. Je samozřejmě zapotřebí se o ně starat s úctou a láskou. Jako dluh do tohoto roku přechází potřeba udělat kompletní krojovou inventuru, aby tak po mnoha letech bylo zřejmé, čím vším vlastně krúžek disponuje. S jejími výsledky budete seznámeni na stránkách Krúžkozoru.

Na závěr mi za sebe, výbor a všechny krúžkaře zbývá upřímně poděkovat všem, kteří se na úspěšné činnosti krúžku, na získávání finančních prostředků pro jeho hladký chod, na příspěví do plesové tomboly, na organizaci zájezdů, na organizaci vystoupení. Kdybych všechny vyjmenovával osobně, určitě bych na někoho zapomněl a vyvolal zlou krev. Proto to nedělám. Ostatně, děláme si to vše pro sebe. Ale nejen pro sebe - především pro pěstování, udržování a rozvíjení slováckého folklóru. A ten za to stojí.

Václav Štěpánek

Zpráva byla přednesena 16. 1. 2002 na Valné hromadě Slováckého krúžku.

52. Slovácký ples byl úspěšný

V sobotu 2. února zcela zaplnili Kongresové centrum na brněnském Výstavišti účastníci 52. slováckého plesu. Předtančení obstaral tentokrát soubor Včnovjan s muzikou Babica z Hluku, k tanci hrála naše cimbálka a dechová hudba Vlčnovjanka. Dlužno podotknout, že ples tentokrát nebyl krojově tak pestrý jako v jiných letech, byť tento nedostatek nebyl, zejména díky početnosti Vlčnovjanu, na první pohled patrný, chyběli tentokrát zcela jindy početní zástupci z Brněnska i z Hanáckého Slovácka, ale i z jiných, dříve hojně zastoupených částí Slovácka, nechyběli však početně zastoupení krúžkaři z Bratislavy, díky nimž byl také ples, snad poprvé, obohacen o pár v záhorských krojích. Je to samozřejmě pro výbor i pro všechny členy krúžku důvod k zamyšlení nad propagací a zvaním krojových skupin v příštích letech. Přesto si však troufám tvrdit, že ples byl úspěšný, a to jak společensky, tak finančně. Samozřejmě by se však jen stěží mohl uskutečnit, nebýt obětavé práce mnoha členů výboru a krúžkařů na jeho přípravách. Jmenovitě je však třeba zmínit práci místostarosty ing. Rosti Viktorina, který zajišťoval prostory pro konání plesu, domlouval

dechovku a měl na starosti také distribuci vstupenek. Tombola by se neuskutečnila, a ples by tak skončil ve finančním propadu, nebýt Bohunky Pavlíkové. K výzdobě sálu přispěl nemalou měrou také Zdeněk Fajbus a zapomenout samozřejmě nelze na naši hospodářku Romanu Ningerovou, která, místo aby se věnovala tanci, seděla v pokladně a později pečlivě strážila stržený peníz, aby mohla vyplatit všechny účinkující. Dík patří také všem pořadatelům a zejména těm, kteří přispěli do tomboly a výrazně tak pomohli tomu, aby náš ples neskončil ztrátou, ale naopak ziskem. Václav Štěpánek, starosta

Zahájení plesu.

Předtančení souboru Vlčnovjan

Starosta Václav Štěpánek uvádí krojované hosty, vítají je stárci - zleva Markéta Zíchová, Přemek Janík, Michala Haluzová a Zdeněk Šebesta.

Ujo Fajo draží poslední nevyzvednuté ceny Tradičního slováckého štěstíčka.

Tradiční slovácké štěstíčko a my

Protože pracuji v Tradičním slováckém štěstíčku (dále jen TSS) už pár roků, dovolím si poznamenat k jeho průběhu v jednotlivých letech několik slov.

Letos byla situace svízelná, protože počátečních, a zdálo se, že i konečných 90 darů by na úhradu plesových výloh nestačilo. Nakonec se po nemalém úsilí sešlo 164 darů.

Když však srovnám jména přispěvatelů z jednotlivých let, zjistím, že dárci jsou v podstatě stále titíž, a že tvoří pouhou třetinu našich členů. Přitom se dárci nekryjí s návštěvníky plesu. Jsou členové, kteří ke své škodě z různých důvodů ples nenavštěvují, ale správně považují za svou morální povinnost člena krúžku na TSS pamatovat. Jsou ovšem i tací, byť jsou pravidelnými návštěvníky plesu, co považují za zásluhu jen to, že si los koupí, a nepřipustí si, že i jejich štěrnosti je třeba, aby se ples mohl konat, neboť vstupné je udržováno nízké hlavně pro členy krúžku a pro krojované, jejichž návštěvnost je zvláště žádána.

Plesem se prezentujeme veřejnosti. Ples je příležitostí k setkání starých přátel i k navázání přátelství nových, je příležitostí obléci a předvést kroje v celé bohatosti jejich výšivek a barev a ukázat, že udržujeme tradice našich předků a že si vážíme jejich odkazu, a je samozřejmě příležitostí si "zaplesat", zaradovat se a zazpívat.

Ale vraťme se k našemu štěstíčku a podívejme se, jak se k němu chovají jednotlivé složky našeho krúžku.

Už nejméně 2 roky se k TSS staví jako jeden muž zpěváci a zvláště vinaři z této složky se vyznamenávají. Navíc mají ve svém středu umělce, který s přehledem a se smyslem pro úsporné uspořádání věcí v autě dokáže odvézt bez pohromy všechny dary ze 4 shromaždišť na místo určení, tj. do KC. / I do budoucna prosím členy mužského sboru, aby si odvoz darů vzali za své. Hovoří pro to potřeba rovnoměrného rozvržení úkolů i potřeba silné mužské ruky /.

Když mluvím pochvalně o mužském sboru a o vinařích, z nichž někteří věnují z potu své práce na vinici ne jednu, ale čtyři lahvičky, musím konstatovat o členech cimbálky, že většinou tvrdě spí. Sem tam se někdo probere a TSS něco věnuje. Ke stálícím přispěvatelům patří pouze dva členové: Jiří Macháček a primášek, který se letos sice probudil později, ale zato pak donesl čtyři hodnotné dárky.

U pěveckého sboru žen je vidět též zodpovědný přístup a když TSS "hořelo", přinesly zpěvačky další dárky, např. Zdenka Kristová přidala ke svým čtyřem krásným obrázkům ještě dva.

Chasa, když uvážíme, že patří hlavně do studentského cechu, také podle možnosti přispívá nebo přispěvatele sežene.

Pokud se týká členů súdné stolice, tak ti nejstarší, kteří většinou aktivně působili buď v našem krúžku nebo v některém souboru, věnují, až na zcela malé výjimky, darů hodně. Např. Jiřinka Veškrnová při letošním nedostatku darů přidala pro

zachránění situace ke svým čtyřem dárkům ještě dalších osm a jedni manželé věnovali dokonce devatenáct dárků. Zbývající část členů dělá mrtvého brouka a nebere zatím spolkový život krůžku za svůj.

Proto prosím všechny členy krůžku, aby si pečlivě přečetli následující seznam dárců (příp. i seznam loňský). Pokud v nich nenajdou své jméno, mají možnost při příštím plesu / 15. 2. 2003 / aspoň trochu vše napravit.

Seznam dárců: D'Ambrosovi, J. Andrýsková, M. Bolková, Z. Bravenec, M. Bulíčková, J. Dokoupil, J. Donné, Z. Fajbus, A. Formánková, M. Haluzová, Hebronovi, J. Homola, J. Hůsková, Charuzovy, Y. Janošíková, D. Juračková, K. Jurčová, Z. Kopřiva, Kopřivovy, Z. Kotas, Krčmařovi, R. Krejčí, Kristovi, Kučerovi, Linhartovi, pí Mačalíková, Macháčkovi, K. Mañas, M. Matuš, M. Medovarský, J. Moštěk, Musilovi, R. Ningerová, Pavlíkovi, P. Pazourková, E. Pešková, J. Pokorný, P. Rampula, Rašticovi, B. Rosenbergová, L. Rotrekl, Stáncovi, Z. Šebesta, V. Štěpánek, Štěpánkovi, V. Švandová, V. Texl, A. Vala, Veselých, J. Veškrnová, R. Viktorin, J. Zablatzký, Dostálovi.

Poděkování patří také všem, kteří pomáhali při organizačních záležitostech plesu (při prodeji vstupenek, jejich kontrole a za pořadatelské služby). Dík patří těmto lidem: R. Ningerová, R. Viktorin, Ing. Emmer, J. Veselá, p. Dokoupil, J. Hůsková, Ing. Musilová, pí. Motková, p. Růžička, Ing. Kopřiva a Ing. Dostál.

Všem dárcům i za krůžek srdečně děkuji. Také děkuji všem, kteří přispěli svou prací k uskutečnění TŠŠ. Zástupcům složek, kteří pořídili u svých složek seznam darů, Vaškovi Linhartovi, který dary dovezl do KC, Jiřince Veškrnové, u níž bylo jedno ze sběrných míst darů, chace, která připravila a prodala losy, Mimče Bulíčkové a Aniče Formánkové, které v hluku dechovky trpělivě ceny střežily a pomohly s jejich vydáváním, Romanu Krejčímu, který pomáhal ceny pořádat i vydávat, Zdeňkovi Fajbusovi, který jako jediný dovede vydražit nevyzvednuté ceny a Majce Dvořákové bez jejíž pomoci si vydávání cen ani nedovedu představit. Ještě jednou všem vřelě díky.

Pa

Slováček doplňuje

Na podzim loňského roku jsme v Krůžkozoru č. 56 uvedli přehled akcí Slováčku za měsíc srpen, září a říjen 2001. Možná by si někdo mohl myslet, že jsme v ostatní době zaháleli, proto chceme vše napravit a doplnit zbývající vystoupení. Muzika Slováčku hned začátkem plesové sezony hrála hostům na plese v Komíně a ve Šlapanicích. Brzy nato doprovázela v pěvecké soutěži Černovický zpěváček, Karlovarský skřivánek, později pak v soutěži Zpěváčci 2001, Lidový skřivánek a Slavíci ve školní lavici sourozence Kiliánovy, kteří za sólový zpěv a

zpěv v duetu získali I. místa.

Obě složky souboru, muzika a tanečníci, se sešli dohromady až v březnu na nejdůležitější akci roku, kterou bylo regionální kolo Celostátní přehlídky dětských folklorních souborů. Nebyli jsme porotou vybráni k postupu, ale hodnocení předvedeného pásma Na velickéj lúce bylo pro nás příznivé.

Naši nově upravenou hru Na tetičku jsme vybrali pro přehlídku brněnských souborů, kterou uspořádala dětská sekce FOS ČR v dubnu.

Dvakrát po sobě jsme vítali bystrcké děti do života. Nezapomněli jsme také na oslavu Dne matek a v jundrovské Svatce děti svým "mamičkám" zazpívali a zatancovali.

Zajímavou událostí pro nás byl VIII. evropský festival španělského divadla dvojjazyčných gymnázií pořádaný v Brně. Při závěrečném slavnostním ceremoniálu jsme náš program předvedli jeho účastníkům.

V polovině června jsme přijali pozvání na vystoupení v dětských folklorních pořadech MFF Plzeň a touto dvoudenní akcí jsme ukončili školní rok.

Prázdniny uvítal každý z nás a každý z nás si je prožil po svém, ale v závěru srpna jsme se sešli na soustředění ve Tvarožné Lhotě. O něm a následných akcích jsme se již zmiňovali.

Do výčtu celého roku chybí společné vánoční vystoupení s tanečnický, zpěváky a muzikanty Slováckého krúžku v kostele u Minoritů a v klubu VA na Šumavské, které bylo pro každého z nás krásným zážitkem.

Těsně před svátky jsme se s pásmem horňáckých koled podíleli na společném pořadu dětských brněnských souborů o vánočních zvycích na Moravě.

Úplně posledním vystoupením roku bylo svatoštěpánské koledování muziky Slováčku v komínském kostele.

Za děti Slováčku Pavla D' Ambrosová

Jak se slaví Fašanky v Itálii

Prostřednictvím Václava Štěpánka se nám naskytla zajímavá možnost návštěvy fašankového festivalu v italském městečku NIMIS, který se nachází na podhůří italských Alp, nedaleko od města UDINE. Jednalo se o zájezd víkendový a vzhledem k požadovanému programu byl tentokrát nabídnut zcela vyjimečně pouze taneční složce a muzice. Podle nejasných zpráv, které jsme měli od organizátorů, se od nás očekával taneční program spojený s rejem masek lidového charakteru.

V upršeném a chladném sobotním ránu jsme naložili veškeré potřebné rekvizity. Vezli jsme sebou například skládací vůz žebříňák půjčený až ze Svatobořic, koně, který byl zcela jistě potomkem legendárního Šemíka, skvělou masku krávy, kterou zhotovil ujo Fajo dle vlastní invence, masku slamáka, kterému

lezla sláma nejen z kapes, holičské rekvizity pro úpravu neoholených Italů a spoustu dalších důležitých věcí. Vyjeli jsme v 7:10 těsně poté, co dorazil - na srazech věčně poslední - Honza Privarčák. Nemohli jsme odjet bez něj, neboť měl v naší fašankové roz dováděné družině důležitou úlohu napovídáče slov a koordinátora fašankového dění. Hodně členů taneční složky mělo již den předem sraz na vysokoškolských kolejích, kde se zdobily růžičkami klobouky a černá saka pro tanec "komenských skakúnů". Autobus tedy hned od rána burácel zpěvem, který byl pravděpodobně zároveň také oslavou prvního nočního vítězství českého hokejového týmu na olympiádě v Salt Lake City. Den se začínal rozjasňovat. Postupně jsme ujížděli deštivému počasí, nad bujarostí největších tahounů zábavy začala převládat únava z probdělé noci a kdesi v podvědomí jsme si uvědomovali, že je třeba i odpočívat, protože nás čeká náročný víkendový program. Ujo Fajo ještě po cestě stačil přesvědčit dva naše skvělé řidiče, že se zúčastní našeho maskového reje. "Řidič jako řidič" prohlásil Fajo a s vítězoslavným úsměvem sdělil jednomu z nich, že ho převlečeme za krávu a potáhne náš žebříňák. Druhý se posléze dozvěděl, že bude výpravčí pro běžná čtyřkolá vozidla a bude řídit křížovky, abychom na nich nepřišli k úrazu. Cesta ubíhala a před námi se postupně začaly otevírat překrásné přírodní scenérie italských velehor prosluněných - v těchto zeměpisných šířkách již jarně vonícím sluncem.

Příjezd do Nimis nebyl nijak oslnivý. Zastavili jsme uprostřed ne příliš rozlehlého náměstíčka, kde byl postaven menší vojenský stan, nikde venku ani živáčka jen vyjimečně ze stanu, dunícího tóny diskotéky, vyběhla nějaká ta maminka s dítětem převlečeným za zajíčka či jiné milé zvířátko. To jsou ty velké italské oslavy? Ptali jsme se sami sebe. Úsměv dokázal vykouzlit také pohled do naší noclehárny v místní škole. 17 drátěných postelí v jedné třídě pro chlapy, 17 drátěných postelí ve druhé třídě pro děvčice, mezi nimi jen ulička na projítí. "Kde si mám dát kufr s krojem?" "Kdo chrápe, stěhujte se na chodbu, tady je to jednička třída bez chrápání!" "Fuj, tady je smradu, ještě jsme se ani nenastěhovali - to jsem zvědav, co tu bude ráno?!" Podobné komentáře se ozývaly z chlapského pokoje, ale nálada byla výborná. "Přátelé, přeslechte se do krojů a na večeri pojedeme do blízké vinárny! Není to prý zas až tak blízko, takže se přesuneme autobusem. Všechny věci potřebné pro vystoupení si vezte sebou, protože pak budeme pokračovat někde - zatím se mi nepodařilo zjistit kam - na večerní vystoupení a sem už se vracet nebudeme!" To byly první instrukce od Václava Štěpánka, který byl prohlášen za vedoucího zájezdu. Nejeli jsme ani tak moc dlouho, spíše jsme jeli do velkého kopce, všude kolem terasy osázené vinnými keři a ke všemu ještě to probouzející se jaro! Vystoupili jsme před stylovou vinárničkou, s nádherným výhledem do údolí osvětleného zapadajícím sluncem, nedaleko stojící maličký útulný kostelík dokresloval skvělou atmosféru tohoto místa. Jídlo a pití našich hostitelů ve vinárničce jsme jim oplatili zpěvem a hraním naší hudecké muziky, ba dokonce se i tancovalo! Po vydatné večeri

jsme si zpěvem písničky "Pri Trenčanskej bráně" v kostelíku vzpomínali na naši vzdálenou domovinu a rychle do Pradielis v údolí Alta Val Dorre na slíbené vystoupení. Vesnička Pradielis má celkem asi 200 obyvatel, tak jsme se ani nedivili, když jsme přijeli do místního kulturního domu a byli tam 3 diváci. Vystoupení jsme začínali asi o půl hodiny později, ale v té době už sedělo v publiku diváků dost a vytvářeli skvělou atmosféru. Vystoupení se nám dle mého názoru moc podařilo a spolu s místními jsme zůstali ještě do pozdních nočních hodin při našich folklorních hrách, tancování a muzicírování. Myslím, že Italové byli stejně nadšeni jako my a já na tento večer vzpomínám velmi rád.

V neděli jsme absolvovali krátké propagační vystoupení před kostelem v Nimis a festivalovou atmosféru jsme poprvé pořádně nasáli při obědě. Setkali jsme se tam s dalšími zahraničními skupinami. Všichni už byli notně rozjařeni a předváděli se ve svých maskách. Po cestě jsme potkávali situace pro nás Čechy skutečně nepochopitelné. Představte si, že na parkoviště přijede 5 plných aut lidí ve věku od 20 do 80ti let, všichni vesele vyskáčou, za hlasitého smíchu se převléknou za tučňáky a vyrazí do průvodu. My jsme se v průvodu také náležitě vyřádili. Vrcholem všeho mělo být představení na náměstí, které se nám ještě v sobotu zdálo hrozně maličké. V neděli se tam tisnily tisíce a asi i desetitisíce zvědavců a dlužno podotknout, že oslavy fašanku v Itálii jsou spíše karnevalem podobným tomu v Rio de Janeiru. Ten v Nimis trval na rozdíl od svého slavnějšího bratra jen 5 hodin a byla to spíše velká show než folklorní festival. Až z Olympu sestoupili a do Nimis přijeli antičtí bohové, připluly koráby s pirátskými posádkami, publikum i porotu očarovali kouzelníci v čele s Harry Potterem, předvedli se tanečníci flamenga i se svým toreadorem, k vidění byli zástupci mořské říše, pastevci se svými ovečkami ze Slovinska a spousta dalších. Byla to zajímavá podívaná. Pořadatelé také vyhodnocovali nejlepší skupiny. Se starostou Václavem Štěpánkem jsme konstatovali, že nás nemusí mrzet, že jsme nevyhráli žádnou z cen, neboť oceněn byl alegorický vůz nejhledanějšího teroristy Usámy bin Ladina a skupina Harryho Pottera. Přivezli jsme si tedy od pořadatelů alespoň krásnou keramickou pamětní medaili jako poděkování za to, že jsme v Itálii předvedli, jak se slaví fašanky u nás na Moravě.

Zpáteční cestu do Brna jsme opět prozpívali a díky pár obětvům, kteří vyložili autobus, většina účastníků také stihla rozjezd ve 2 hodiny nad ránem. Mnohé z nás hned ráno čekalo vstávání do práce, ale i tak jsme si mohli říci - byl to skvělý zájezd.

-ŠZU-

Program představený v Itálii byl posléze prezentován ve zkrácené podobě také na fašankové besedě u cimbálu Slovákého krúžku (11. 2 2002). Fotografie na následující stránce jsou z této besedy.

Víte kdo (nebo co) je to MUTEK?

Jak v loňském fašankovém pásmu tak i letošním, objevila se na můj popud a moji odpovědnost maškarní postava tzv. "mutka". Jsa vyzván vedoucím taneční skupiny, strýcem Rašticou, abych osvětlil postavu "mutka", ponořil jsem se hluboko do vlastních vzpomínek, a položil jsem si otázku - jak jsem vlastně k této masce dospěl?... A zjistil jsem:

3. prosince 1983 v divadle Reduta v Brně, proběhlo slavnostní vystoupení Slováckého krúžku k 75. výročí jeho založení.

Pořad se jmenoval : **SLOVÁCKÝ KRÚŽEK HRAJE, TANČÍ A ZPÍVÁ.**

V programu, na kterém jsem se též režírně podílel, bylo zařazeno pásmo: Z fašanků v Nové Lhotě a Súchově. V tomto pásmu (autorsky připraveném J.M.Kristem) byl fašankový průvod chasy a masek, mezi kterými dominovaly postavy "mutka" a medvěda! A vida! Na fotografii "mutka" ze zkoušky pořadu jsem ke svému údivu poznal sám sebe...

Ve svých vzpomínkách jsem měl zafixováno, že "mutek" byla postava některého člena venkovské komunity, který býval terčem posměchu a zlomyslnosti venkovské chasy a který býval obvykle po svém polapení oblečen do haleny. Poté po rozpřažení jeho rukou, mu byla prostrčena rukávy této haleny dlouhá kopist, či někde uříznutá haluz ze stromu.

Onen nešťastník pak byl vláčen chasou, postrkován, hanoben a nakonec někde příležitostně pověšen v rozpřažení do větví blízkého stromovi... Potud moje vzpomínky a vědomosti o "mutkovi". Jsa však člověk zvědavý, nelenil jsem a zapsal jsem se jako student-důchodce do Univerzitní knihovny v Brně. A začal jsem pátrat. Podle J. Tomeše - patří maska "mutka" k nejpozoruhodnějším **mikulášským** maškaram na Horňácku. Byla známa ve všech vesnicích Horňácka a v lidovém podání žila ve dvou variantách. V Hrubé Vrbce a Kuželově se "mutek" podobal masce koně, jsa tvořen dvěma muži: jeden kráčel vpředu, druhý schýlený za ním. Na zádech měli dvě kopisti, z nichž jedna vzadu tvořila "ocas". Muži byli zakryti bílou plachtou. V Hrubé Vrbce seděl na kopisti "dragún" a v Kuželově prý na této masce přijel "mikouáš". Jak tato maska přišla k názvu "mutek" ví Bůh ... Já to zatím nevím ... Druhou variantu představoval pouze jeden maskovaný muž. Byl oblečen v haleně způsobem, že nohy měl vsunuty v rukávech; halena mu zakrývala záda. Pod halenu byla vložena kopist.

"Mutka", zavěšeného na kopisti, nosili údajně dva mužové po vesnici dům od domu. V jizbě ho položili na zem, kde "mutek" poskakoval. Prý tuto masku nosila mládež i po ukončení draní peří. Když maškary obešly celou vesnici, převěsily "mutka" obvykle přes roubenou ohradu studny. Nešťastník, jenž masku představoval, mládeži dílem nadával a dílem prosil, aby ho odnesla, neboť se bál, že spadne do studny. Tato obměna "mutka" se tradovala v Hrubé Vrbce, v Kuželově, Javorníku a ve Velké n. Veličkou. Podle D. Severové - v Javorníku poskakoval "mutek" po jizbě a volal : "mut – mut!" Prý se v Javorníku slovem "mutek" nazývá pták datel. A to pouze v Javorníku. Z toho dotyčná usoudila, že jde tedy o masku datla a to aniž by tu byl sebemenší náznak ptačí podoby ... Takže, pokud se nám "mutek" poněkud zamotal do masek fašankových, řekněme si , že jde o variaci na téma – maska "mutek" ...

Hledání dalších informací pokračuje ...

Ujo Fajo

Představujeme Dolní Němčí

Je mnoho obcí na Slovácku oplývajících svojí svéráznou kulturou, bohatostí kroje, lidovými tanci a zvyky. Dolní Němčí není v tomto případě žádnou výjimkou a stojí určitě za pozornost. Tento krátký článek je malým nahlédnutím do života této obce, do její historie, ale také i do současného společenského dění.

Historie Dolního Němčí

Obec Dolní Němčí se nachází přibližně 17km jihovýchodně od Uherského Hradiště v podhůří Bílých Karpat. Sousedí se známými obcemi Hluk, Vlčnov, Nivnice a Boršice u Blatnice. První písemné zmínky o obci se objevují zhruba ve 2. pol. 13.století. Obec vznikla kolonizací německého obyvatelstva (z toho plyne i název obce), které se zde usídlilo. Tehdy to byl neobydlený kraj, který se nazýval Lucko. Bylo zde jen hraniční město Uherský Brod, kde se vybíralo clo, protože zde byla hranice mezi českou říší a Uhry. Území mezi Brodem a Váhem se nazývalo Lucké pole. Obec měla v průběhu staletí mnoho držitelů. Byla též několikrát vypálena. V 16. století byly okolo obce vykáčeny lesy a rozmohlo se zde ve velké míře vinohradnictví, které však bohužel na začátku 20. století zaniklo vlivem révokazu. Památkou na toto období jsou atributy na obecní pečeti (je to viný hrozen a dva vinohradnické nože). V Dolním Němčí je též novogotický kostel zasvěcený sv. Filipu a Jakubu, postavený na místě staré kaple v letech 1870-1874. V obci je též muzeum. Je to budova starého vodního mlýna, starého něco okolo 300 let. Je to nejzachovalejší stavba mlýnské architektury na Uherskohradištsku. Název Dolní Němčí je z roku 1924, dříve se obec jmenovala jen Dolněmčí a ještě dříve měl název obce různé varianty v němčině a staročeštině.

Hlavní náplní života Dolněmčanů byla dříve starost o hospodářství. To však tolik nevynášelo a proto mnoho Dolněmčanů jezdilo za prací "do světa". Např. do firmy Baťa do Zlína. Jedno z hlavních řemesel byla zedničina. Tou se živilo mnoho Dolněmčanů. Většina domů je právě i proto v Dolním Němčí postavena tzv. na štok. Tato přestavba probíhala soustavně od 60. let 20. století. Proto v Dolním Němčí už dnes nenaleznete moc starších chalup. V okolních obcích se Dolnímu Němčí hanlivě říká "malá čína", (Dolní Němčí má asi 3000 obyvatel.). Každá obec má své určité typické příjmení občanů. V Dolním Němčí mají největší četnost příjmení: Kadlček, Stojaspal, Zimčík.

Lidová kultura v Dolním Němčí

Etnograficky je Dolní Němčí zařazeno do oblasti Uherskobrodsko. Obec je

typická svým krojem. Nosí se zde kroj nivnický, (ten se nosí též v Korytně, Slavkově, Horním Němčí, a Boršicích). Každá obec však má na tomto kroji mnohé odlišnosti, které jsou rozpoznatelné i laikem.

Kroje

Kroj má několik variant pro různé příležitosti. Odlišnosti jsou hlavně na ženském kroji. Nosí se zde kroj svatební, sváteční, polosváteční, všední a pracovní. Já se zde pokusím popsat kroj, který se nosí nejvíce a to kroj sváteční:

Ženský: Šátek (dva způsoby vázání), rukávce (také dva druhy), kordula, bílý šorec, fjerloch, spodnice, rubáč, střevíce.

Mužský: Klobouk, košile, kordula, nohavice, šátek, holénky.

Svatební kroj se nosí pochopitelně na svatbě a ještě při nošení do kúta. Nevěsta má přes ramena šátek zvaný kútnica a místo šátku na hlavě tzv. pentlení, které se pak při obřadu zvaném čepení nevěsty sundává a nevěsta se začepuje bílým čepcem. Další varianta kroje polosváteční se nosívá v neděli odpoledne po tzv. požehnání. Ve všedním kroji chodí dnes jen staré tetičky přes týden do kostela.

Hody v Dolním Němčí

Dívka a nevěsta v obřadním kroji

Tance v Dolním Němčí

Typickým tancem pro Dolní Němčí je tanec z názvem "Dolněmčanská sedlcká". Je to tanec točivý. Skládá se z několika částí. Předzpěv, roztančení, společné víření, vykopávání. Znamé jsou písničky Doněmčanů doma není, Vyletěla holubička, Pod Javořinů , Dyž sem šel okolo vrat, atd.

Další tance které se zde tancují jsou Mazurka, Bajeryš, Litery, Šotyška. Tyto tance se dnes tancují hlavně při dožínkách.

Tyto všechny tance jsou předvedeny na videokazetě Lidové tance z Čech, Moravy a Slezka díl 7., Slovácko.

Dožínkové slavnosti v roce 1984

Činnost kroužku Dolněmčan a jiných

V obci se o udržení těchto lidových tradic nejvíce stará taneční kroužek Dolněmčan, který tyto tradice udržuje již od 60. let a také nově vzniklá cimbálová muzika Kocvar. V obci též působí dětský soubor Dolněmčánek a v neposlední řadě také dechová hudba Dolněmčanka, která patří mezi nejstarší dechové hudby vůbec. Byla založena roku 1874 a výborná pověst dolněmčanských muzikantů byla známa široko daleko. Tyto spolky pak společně pořádají různé kulturní akce. Největší jsou tradiční hody. Dále pak dožínky, které bývají jednou za 4 roky. Velkou akcí je též každoroční fašank. Pořádají ho legrúti, kteří mají být v daném roce odvedeni. Ti se vždy převlečou a ustrojí do různých masek a s dechovkou obcházejí vždy na masopustní neděli celou obec.

Rozsáhlou rekonstrukcí muzea a následným otevřením v roce 1998, byly získány nové prostory pro konání dalších akcí. Je to např. tradiční vaření trnek, konající se vždy v září, kdy toto ovoce dozrává, nebo poštěpánské koledování, které probíhá vždy 27. prosince (my tuto akci neoficiálně nazýváme 3. svátek vánoční). Muzika Kocvar společně s tanečníky obchází každoročně děvčice na šlaháčku a na Štědrý večer pak chodí přes dědinu po koledě.

Použitá literatura:

- [1] Uheskohradištsko, Vlastivěda moravská, druhé vydání, 1992.
- [2] Dolní Němčí od historie k současnosti, prof. PhDr. Jaroslav Němec, 1994.

Video:

- [1] Dolní Němčí kinematografické, Petr Slinták, 50 min, 2000.
- [2] Lidové tance z Čech, Moravy a Slezka, díl 7., Slovácko.

Fotografie z Dolního Němčí:

archív obce Dolní němčí a archív Jaroslava Němce.

Martin Matuš, v Dolním Němčí 14. ledna 2002

Kružkozor - vydává Slovácký krúžek v Brně. Vychází zpravidla čtyřikrát ročně.

Je též publikován na internetové adrese www.kruzek.cz

Odpovědný redaktor a grafická úprava Ing. Jiří Raštica.

Příspěvky zasílejte na adresu Slovácký krúžek v Brně, P. O. Box 713, 663 13, Brno
nebo je předejte členům výboru. Náklad 170 výtisků.
